

РЕЦЕНЗИЯ

**от проф. д-р Мария Василева Тотева, дмн, НСА - София
относно конкурс за „Професор” по професионално направление
1.3. Педагогика на обучението по физическо възпитание и спорт
(кинезитерапия) за нуждите на Департамента по спорт към
СУ „Св. Климент Охридски”**

Софийският университет „Св. Климент Охридски” обявява в бр. 24 на Държавен вестник от 16.03.2018 г. конкурс за „Професор” по професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по физическо възпитание и спорт (кинезитерапия) за нуждите на Департамента по спорт към СУ „Св. Климент Охридски”. За участие в него са подадени документи от единствен кандидат доц. д-р Костадин Кирилов Костов.

Той е роден през 1954 г. Завършва ВИФ „Г. Димитров” (сега Национална спортна академия „Васил Левски”) през 1979 г. като „Магистър по лечебна физкултура” и втора квалификация „Учител по физическо възпитание”.

В периода 1989-1992 г. придобива специалността „Медицинска физкултура” към Медицинска академия – София.

В продължение на 32 години (1980-2012 г.) работи като кинезитерапевт последователно в IV градска болница, Студентска поликлиника, Санаториум за детска церебрална парализа в Момин проход, 27 и 17 консултативно-диагностични центрове – София, Център за кинезитерапия на СУ „Климент Охридски”. Той е дългогодишен хоноруван преподавател по кинезитерапия към НСА и от 2011 г. е асистент към Департамента по „Спорт” на Софийски университет. Защитава докторска дисертация през 2012 г. и оттогава е избран за Ръководител на Центъра по кинезитерапия на горецитирания департамен. Хабилитиран е за доцент през 2014 г.

В професионалната биография на кандидата особено впечатление прави неговото продължаващо в годините обучение и повишаване на квалификацията чрез участие в 12 курса на водещи международни лектори.

Общият списък на публицистичната продукция на доц. Костов е от **56** заглавия. За участие в настоящия конкурс той представя 2 монографии, 1 автореферат, 1 учебник, 8 студии и 13 статии в научни списания и сборници от конференции, т.е. 25 библиографски единици. В почти всички е самостоятелен автор.

Научната работа на кандидата заема съществен дял от цялостната му дейност. Тя третира заболявания в широк диапазон като преобладават тези които са свързани с острите и хронични увреди на опорно-двигателния апарат. Това позволява условна систематизация на проучваните проблеми, както следва:

- Кинезитерапия при увреждания на опорно-двигателния апарат
- Кинезитерапия при патологични промени в гръбначния стълб
- Кинезитерапевтични методи при заболявания на нервната и сърдечно-съдова системи
- Други

Първата група трудове включват авторски методики в комплексното лечение на счупвания на бедрото, колянното капаче, глезена, раменната кост, лакет, предмишницата. Тази богата информация е обобщена в монография (2), която заслужава много висока оценка за научно-практическите си достойнства. В нея последователно са представени анатомо-физиологичните характеристики, етиологията, патогенезата на травматичните увреди и особено съществено-приложението на кинезитерапията в комплексното лечение. Подходящите терапевтични схеми са описани подробно и методично чрез конкретни указания, авторски

практически програми с тяхната дозировка, продължителност и специфичност.

В този раздел освен посочените травматични увреди на опорно-двигателния апарат доц. Костов представя своя опит и в лечението на някои дегенеративни заболявания. Това е голямата група на остеоартрозните промени на колянната, тазобедрената става и гръбначния стълб. (3, 6, 7, 8, 11) Апробирани са примерни кинезитерапевтични комплекси, които включват значителен брой ефективни упражнения с доказан лечебен ефект.

Приносен характер има лечението на пациенти със Зудеков синдром чрез използване на оточни техники и елементи на лимфен дренаж. (10)

Второто направление обхваща публикациите с неправилно телодържане и гръбначни изкривявания. Този проблем е обсъден както в отделни статии, така и обобщен в издадена монография. (1) В нея се акцентира върху контрола на телесната поза, която има особена значимост в изследваната от автора предучилищна и начална училищна възраст (18). Експерименталните резултати и доброто онагледяване демонстрират ефективността на приложената от кандидата програма, която включва кинезитерапевтичен комплекс от 68 упражнения. (!) Цитираната монография е с голяма практическа значимост за профилактиката и лечението на тези патологични отклонения. В допълнителни изследвания доц. Костов включва изправителни упражнения в игрови ситуации при деца от детските градини с доказан профилактичен ефект. (19)

Третата група трудове се отнасят до прилагането на кинезитерапевтичните методи и средства при заболявания на нервната и сърдечно-съдовата системи, увреждащи цялостния здравен статус на човека.

Едни от тежките проблеми е множествената склероза (5), която обрича индивида на пълна инвалидизация. Кинезитерапията има съществен дял в цялостната лечебна програма. Разработената и приложена от доц. Костов методика показва добри резултати при болни с коментирания диагноза, което е принос с голяма социална значимост.

Физическата активност е важен компонент в рехабилитацията и на болни с хипертония. (13) Това определя непрекъснатите изследвания в тази насока на учени от цял свят. Кандидатът разработва 2 различни методики на кинезитерапия при пациенти с високо кръвно налягане. По-добрият ефект се установява след по-значимите натоварвания на големите мускулни групи на пациентите.

В тясна връзка с коментираният заболяване е мозъният инсулт (16), който е обект на системни проучвания. Доц. Костов има своя принос в тази насока основно върху спастицитета на двигателната функция на болните. Към стандартната рехабилитация той включва 10 стимулиращи и улесняващи движението прийоми, което води до положителни промени в тяхната походка и движения.

Нервно-вегетативната дистония (15) остава все още недостатъчно проучено заболяване, при което липсва специфично лечение. Независимо от това, средствата на кинезитерапията съдействат за подобряване на общото състояние на пациентите, което насочва д-р Костов към въвеждане на собствена методика. Той установява, че аеробно физическо терапевтично натоварване в съчетание с автогенна тренировка и специални упражнения допринасят за благоприятни здравни промени.

В раздела **Други** доц. Костов в обширна студия (4) представя развитието на кинезитерапията в научно-практически план и по-специално нейната роля в обучението по физическо възпитание на студенти със здравословни проблеми. Авторът коментира настоящите

слабости в тази насока и апелира към изграждане на функционираща система на обучение.

В тази последна библиографска част е включено и изследването върху физическото развитие и дееспособност (13) на деца с увредено зрение. Установява се, че те са с по-голямо телесно тегло и по-ниска физическа дееспособност, което налага обогатяване на програмите им по физическо възпитание.

Анализът на трудовете на доц. Костов установяват категорични научно-приложни приноси като по-съществените са следните:

- Създадени и апробирани са нови авторски методики за кинезитерапия на широк кръг заболявания, свързани със състоянието на опорно-двигателния апарат. Прилагането на специализирани програми съкращава сроковете на възстановяване и увеличава положителния ефект при различни увреди на крайниците, гръбначния стълб и остеопоротичните проблеми.

- Въз основа на голям практически опит свързан с неправилно телодържане, са оптимизирани рутинните лечебни методи чрез ротаторни упражнения на гръбначния стълб, мануална техника и масаж, които подобряват функционалното му състояние.

- Разработени и приложени са актуални програми на кинезитерапия при болни със социално-значими заболявания като хипертонична болест, постинфарктни състояния, множествена склероза, нервно-вегетативна дистония.

- Въведени са нови методики при лечение на синдрома на Зудек, ред дегенеративни заболявания и обективно отчитане на посттравматичния оток около киткената става.

- Цялостната лечебна и преподавателска дейност на доц. Костов представлява принос за развитието на кинезитерапията у нас.

Неговите резултати са представени на 20 научни форуми и цитирани от 6 автори. Уаствал е в разработване на 2 научно-изследоавтелски пректи на Софийския университет.

Рецензентската му дейност е много богата и включва 25 научни материала в т.ч. 7 дисертационни трудове и 1 хабилитационен.

Организационна дейност

Доц. Костов има активна обществена дейност, насочена към утвърждаване статута на кинезитерапевтите у нас. Той е бил Зам. председател на „Асоциацията на кинезитерапевтите и рехабилитаторите в България“; Зам. председател на „Съюза на кинезитерапевтите в България“; член на Федералния съвет на „Федерация на синдикатите в здравеопазването“ към КНСБ; участвал е в работата на Комисията по здравеопазване към Народното събрание и др. На всички позиции организационната му дейност е високо оценявана.

Учебна работа

Както бе отбелязано, доц. Костов е имал непрекъсната, над 30-годишна преподавателска дейност, която започва като хоноруван асистент в Националната спортна академия и по-късно в Софийския университет. В последния е бил избран за редовен асистент през 2011 г., а през 2014 г. е хабилитиран като доцент.

В този период от време той разработва 14 учебни програми за различни предмети в образователно-квалификационните степени бакалавър и магистър. В тях успешно реализира педагогическия си потенциал, които са издържани от педагогическа гледна точка, отговарят на нормативните изисквания и гарантират високо ниво на информация.

Д-р Костов е титуляр на 5 учебни дисциплини от различни области на кинезитерапията. Издал е 1 учебно пособие.

Ръководил е 6 успешно защитили дипломанти и 1 докторант. Осъществил е ръководство на 62 курсови работи. Има богата рецензентска дейност.

Заключение

Кандидатът доц. К. Костов е високо уважаван специалист, който успешно съчетава лечебната и преподавателската дейност. Той се ползва с одобрението на академичната общност поради своите личностни и професионални качества.

Въз основа на това имам убедеността да предложа на Уважаемото научно жури да присъди академичната длъжност „Професор” на доц. д-р Костадин Кирилов Костов по професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по физическо възпитание и спорт (кинезитерапия) съобразно ЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за заемане на академична длъжност в СУ „Св. Климент Охридски”.

Рецензент:

проф. д-р Мария Василева Тотева, дмн